مەدحەت کاکەیی؛

لە نەوای هێڵکارییەوە بۆ خەڵوەتگای ڕۆشنایی ڕەنگەکان

هەندرێن

مەدحەت کاکەیی لەبەردەم تابلۆ تازەکەیدا

مەدحەت کاکەیی لە ئەزموونی پێشوویدا، کە بریتی بوون لە تابلۆگەلێکی گرافیکیی و هێڵکاریی و موتیڤ ئامێزدا ، توانی شوێنپێی خۆی و ژیانی ناوەکی کوردی بگوازێتەوە بۆ ناو ڕەنگەکان، کەچی مەدحەت کاکەیی لەو ئەزموونە نوێیەدا لە خەمی ئەوەدایە، کە لە

یەکایەتییەکی یەکرەنگی و بەتاڵ لە هێڵکاری و فگیورەکان، لە ئاسۆیەکی نادیاریی ئەفرێنەراودا، ئەو یادەوەرییە هەراسانەی کورد کە بە دەستی وێرانکاریی و پەژارای پێناسەکردنی ئەو قەدەرە دەناڵێنێ، بێدەنگانە ئامادە بکاتەوە. ئەو تابلۆیە نوێیانەی هەنووکەی مەدحەت، بە چین لە سەر چینی رەنگەکانیانەوە، گەردوونێک لە شەبەنگی رۆشنایی، تێرامانێکی خەڵوەت ئامێز ، سەرابێک لە تەرمی خاکێکی ئەنفالکراو، گەردوونێکی چۆڵکراو لە مرۆڤ، نمایشدەکەن.

لێرەدا هەوڵدەدەم، بە نیگایەک لە چڕایەتی گۆشەنیگای راستینەی "شتایەتی شتەکان"ەوە، کە مارتین هایدگەر لە کتێبە دانسقەکەی "رەچەڵەکی کاری هونەری"دا (1) دەیانهەزرێنێ و لە روانینە سرکەکەی ئارتۆر رامبۆی "راوانینوان"ەوە بۆ پرسی دۆزینەوەی "نادیاری"، کە لە نامەکانی روانینوانێک"یدا (2) لەسەری دەپەیڤێ، کە لە کن من، ئەو دوو تێڕوانینە لە ئەفراندن بەهایان لە بن نایێ، ئەو ئاسۆیە بێدەنگەی کە لەمدیوی یەکایەتی ئەو قەوارە رەنگیانەی تابلۆیەکانی مەدحەتدا، مەستانە دەڕوانن بدوێنم.

هەڵبەتە مەدحەت سەرەتا لە حەفتاوە تاکوو ناوەڕاستی حەفتایەکان بە کارە هونەرییە گرافیکییەکانی، لە کۆمەڵێک پۆرترەیت و هێڵکاریی جیاواز لە شێوەی "ناتورالیزم"ی و دەربڕینییدا، تایبەتمەندییەکانی ناخی هاومرۆڤەکان، سروتی ژیانی کاکەییەکان و هاوسێیە دوور و نزیکەکانی شوێنگەکەی خۆی و نیگای شوێنپێی ئەڤین و دڵڕەقی و ناڵە و تریقانەوەکانی مرۆڤی کوردی لەناو جیهانی رەنگی رەش و سپی و هەندێ جاریش رەنگیی هاوسۆز لەگەڵ یەکتر ژیاندەوە، دواجاریش هەر لە نەوەدەکانی سەدەی رابردوودا بەو شێوازەی ئێستاییەوە، بەرەو گەردوونێکی دیکەی "نادیار" گەشتە هونەرییەکەی دەستی پێکرد. ئەو ئەزموونەشی لە شێوازێکی ئەپستراکت، یەکایەتییەکی رەنگی "ئەرکریول"ی شەپۆلاوی، لووس، لێڵ، پرشنگدار و بێدەنگیدا، پەنگیان دایەوە و لە پانتایی تابلۆیە یەکرەنگیەکاندا لەنگەریان گرت.

مەدحەت لەو شێوازە هونەرییەدا، پەژارەی مرۆڤەکان بۆ چارەنووسەکانیان، نیگایە ئەڤین ئامێزەکان، دیمەنی جووڵەداری ئەو شتانەی کە لە خاکدا دەژین، دابڕان و شوێنپێی روحی بریناری کوردان ... هتد، لە یەکاتییەکی چڕکراوە جێنشینەدەکا، کە هەندێک جار تابلۆیەکان، هەر دەڵێی کەینونەیەکن لە کۆتایی گەردوون و هەندێ جارییش، مینا خەڵوەتگایەکن لە سروتی توانەوەی دۆنا و دۆنانەییانەی کاکەییەکان.

له نیگایەکی دیکەدا، کە مرۆڤ لەو تابلۆگەلە نوێیانەی مەدحەت رۆدەچێ، هەردەڵێی ئەو ژیانە سوتەمەرۆ و لێکترازاوەی کوردان و بگرە خودی سروشتی شتەکانی خاکەکەشیەتی، چیتر هێماگەل و هێڵ کێشانەکان ناتوانن راستییەکانی ناخیان ئاوێنە بکەنەوە. لەبۆیە ئەمدیوی تابلۆیەکانی لە وێناندنی خاکێک دەچێ ، کە روحگەلێکی تراویلەکەیی، شوێنپێیەک لە ژانی خاکێکی ئەنفالکراو قووڵاییەکانی داپۆشیوە. بە واتایەکی دیکە ئەو رەنگ و شەپۆڵە هێورانەی کە لە یەکایەتییەکدا روانینێکی خەڵوەت ئامێز نمایشدەکەن، هاوارە خەفەتاوییەکەی ئەدۆرنۆم بە یاد دێننەوە، کە لە مەڕ کۆستی کۆکوژی "ئاوشوێس" دا وتبووی: " من نامەوێ دەربڕینەکەم نەرمتر بکەمەوە کە دوای ئاوشوێس بەردەوامبوون لە شیعر نووسین بەربەریەتە". (3) هەرچەندە ئەدۆرنۆ چەند ساڵ دوای ئەو هاوارنامەیە، دوای 1966، وێڕای دوو دڵیشی لەوەی کە شیعر لە توانای دابێ ئەو ئازارە دەربڕێ، بەڵام پێی وابوو کە پۆل سیلان، شاعیری بە رەگەز جوولەکەی ئەڵمانی کە "تاکە نووسەرێکی هی دڵییە دوای شەڕی جیهانی دووەمدا کە دەکرێ لەگەڵ سامویل بێکێت بەراورد بکرێ". (4) بەمجۆرە ئەدۆرنۆ لە پەیوەندی بە دەستڕنگینی پۆل سیلان بەردەوام دەبێ و دەڵێ: " ئەو ئازار کێشانە لە بن نەهاتووانەی کە هاوئاستی گەورەییان مافی خۆیەتی وەک ژانێکی قووڵ گوزارەیان لێبکرێ: بۆیە لەوانەیە هەڵەیەک بوو بێ کە دوای ئاوشوێس چیتر شیعر بنووسرێ". (5)

سەبارەت بەو گەردوونە خەڵوەت ئامێزەی کە لە یەکایەتی رەنگی "ئەریوکل"ی تابلۆیەکانی ئێستای ئەو شێوەکارە دەیبینن، رەنگە بکرێ وەک چەشنە هاوارنامەیەکی بێدەنگ؛ ئاوێنە بوونەوەی خەفتگەلێک لە شەپۆلی مەستانەی رەنگ پێناسە بکەین. چونکە رەنگە دوای ئەو تەنگانە روحی و دەروونییەی کە مرۆڤی کورد لە ژێر کایەی ئەنفال، کۆچڕەوی و نووشستی راپەڕین، پێوەیان دەناڵێنێ، هێما، هێلکاریی و فیگیورەکان شەکەت بووبن لەوەی کە ئەو هەموو شەپۆڵە ژانەی کورد دەرببڕن. هەر بۆیە ئەو شێوازە نوێیەی مەدحەت هەوڵدانێکە تاکوو ئەو نیگا، دیمەن، رووداو و کۆی خەمی بوونایەتی کورد لەناو خاکی رەنگاکاندا بتوێنێتەوە. کاتێک مەدحەت پێشتر، لە ئەزموونی وێنە ئامێزدا هەوڵیدا بەو موتیڤ، بابەت و هێمایە جودایانەی خۆیەوە، ئەو هەموو پەژارە و پەرێشانیانە لە گەردوونی تابلۆگەلێکی رەش و سپی و رەنگییدا لە ستایلی دەربڕینیی نمایشبکا، بەڵام دواجار کاتێک هەستیکرد، کە ژانە بێکۆتاییەکانی مرۆڤی کورد لە دەستی یادەوەرییە

کەڵەکەکراو و مەحاڵیەتی گۆڕان رزگاریان نابێ، ئیتر کۆی ئەو شتگەلە هەراسانانەی ژیانی هاومرۆڤەکانی بۆ ناو گەردوونێکی بێدەنگ گواستەوە. بەمجۆرە ئەو یەکایەتییە رەنگییەی تابلۆیەکان، هەردەڵێی قەوارەیەکن لە رۆچوونی بوونی شتەکانی ژیانی کورد؛ واتا ئارامگایەکە بۆ کۆی ئەو یادەوەرییە پەژارە ئامێزەی کورد. مرۆ کە لەبەردەمی ئەو تابلۆیانە دەوەستێ و بە وردی دەڕوانێتە پانتایی تابلۆیەکان، هەستدەکا بینایی رۆدەچێتە ناو خاکێکی کەڵەکەکراو یان تەختکراو، هاوکاتیش بێدەنگییەک لە نەوا، پرسیاریی بینایی بەتاڵ دەکاتەوە. ئەو کارە هونەریانە لە رێگای ئاوەڵاکردنەوەی گەردوونێک لە بێدەنگی رەنگ، لە خەمی ئەوەیە کە یەکایەتیەکی روحی، وەک خەڵوەتگایەک، بە بینەر ببەخشێ. بۆیە دەکرێ ئەو شێوازەی ئێستای هونەرمەند وەک جۆرە پەیامنامەیەک بۆ گەڕانێکی هێورانە بە دوای تێگەیشتن لە گەوهەری راستیی و هاوکاتیش کردنەوەی ئاسۆیەک بۆ بیرکردنەوەیەکی دۆستانە لە نێوان سروشتی مرۆڤی کورد و ئەو"شتگەلە"ی کە لە ژیانیدا ئامادەن وێنا بکەین.

ئەو "راستیە" لە تابلۆدا "شتایەتی شتە". نادیارەکان بەدیار دەخات. کەواتە بە واتای هایدگەر "وەرچەرخانی راستی لە نێو کار (تابلۆ)دا لە چالاکیدایە. هاوکاتیش "راستی لە گەوهەرەکەیدا هەبوونەکەی بەردەوامە، راستیش وەک خۆی هەبوونەکەی لە نێو دینامیکی رۆشنایی و پەنهانییەکی لە رادەبەدەردایە. راستی جەنگی جەنگەکانە، لەوێدا لە نێو هەموو رۆژگارەکاندا ئاوەڵایی بە جۆرێک لە جۆرەکان براوەیە، کە هەڵگری هەموو شتێکیشە و لە دەرەوەشڕا هەموو ئەو شتانە خۆیان دەکێشنەوە، هەر تایبەتمەندییەک لە بوونایەتی ئەو راستییە خۆی بە دیار دەخا و دەشارێتەوە. هەر کاتێک و چۆن ئەو جەنگە دەستپێبکا و وەرچەرخێ، بەمجۆرە جەنگاوەرەکان لە رێگەی ئەو جەنگەوە رێدەکەن – رۆشنایی و پەنهانی– لێکدابڕاو لەگەڵ یەکتردا. بەم شێوەیە لەو جەنگەدا ئاوەڵایی سەردەکەوێ. راستی ئەو ئاوەڵایە ئاوەڵایەیە. (6)

70x100 cm mixed mediaبێناونیشان

لێرەدا پرسیاری ئەوەیە، کە کە لە تابلۆیەکانی مەدحەتدا رۆشنایی ئەو راستییە چۆن ئەو جەنگە هەبوونایەتیانە رۆشندەکەنەوە؟ بە واتایەکی دیکە، لەناو ئەو جەنگە چارەنووس سازەدا، چۆن دیمەنێکی کپ یان رۆشنی شتەکان، نیگای تایبەتی کیژێکی سۆزدار، پیاوێکی شڵەژاوی راماو لە ژیانە ئاڵۆزەکەی ...هتد، لە یەکایەتی چین لەسەر چینی تاک رەنگی بەرهەمەکانی ئەو دوایەی مەدحەتدا هاوئاهەنگییەک لە شەپۆلی جووڵەکانیاندا ئامادە دەبن؟ وەک وتمان، کە مەدحەت لە کارە هونەرییەکانی حەفتا– ناوەڕاستی حەفتایەکانیدا، لە رێگای هێڵکاریی، وێنە، پۆرتەرێت و دیمەنە سروشتیەکانەوە، جەنگی "شتایەتی ئەو شتانە"ی کە لە ژیانی مرۆڤی کورد و مرۆڤایەتیدا هەن، نمایشدەکرد. کەچی لەو ئەزموونە نوێیەدا پەنهانییەکان لەگەڵ پرۆسەی جەنگی چین چینی رەنگەوە پانتایی تابلۆیەکان دەتەننەوە. هاوکاتیش لە رووی دەرەکی ئەو تابلۆیانەوە، شتەکان بەناو یەکدا رۆدەچن و رۆشنایی رەنگەکانیش پەنهانییەکانی ئەودیوی تابلۆیەکان ئاوەڵا دەکەنەوە.

ئەوەی کە بیناییمان بەرەو "جەنگی راستی شتەکان" بێدار دەکاتەوە، بەند نییە بە خودی هێماکان، وەک ئەوەی لە زۆر کاری هونەریی کوردیدا هێماگەلێکی وەک: جەمەدانی، شاخ، وێنای شەهید و رووداوە تراژیدیاییەکان بۆ وێناکردنی ژیانی کورد ئامادەییان هەیە، بەڵکو بەندە بە چۆنییەتی و چڕکردنەوەی بادیارخستنی ئەو راستیانەیە کە لەودیوی ناوەکی رەنگەکاندا پەنهانن .لێرەوە "جەنگی ئەو راستییە" لە تابلۆیەکانی مەدحەتدا، بە گەرمی و تۆخی رەنگ و شەبێنگی روناکی و سێبەری هێڵەکانیانەوە، رەچەڵەکی رەگەکانی ئەمدیوی ژیانی مرۆڤی کورد، بە بینراو دەکەن، بۆ ئەوەی بیناییمان بەرەو دیمەنێکی تری نەبینراوەکاندا بێدار بکەنەوە. ئەو کارە هونەریانە لە تایبەتمەندی نیگا و وروژاندنی رەنگەکانییەوە ژیان بەو شتگەلەی کە لە ژیانمان و لە سرووشتی خاک و ناخی ئێمەدا هەیە دەبەخشێ و ئێمەش لەگەڵ سەیرکردنی ئەو شتگەلە ئاشنای جیهانێکی نوێ دەبین، کە پێشتر بۆ ئێمە ئامادەییان نەبوو.

لەو روانگەیەوە ئەو شێوازە هونەرییەی مەدحەت لە رێگای گەردوونێکی بێدەنگانەی یەکایەتی ئەو رەنگانەوە، ئەو مەودایەی نێوان بینایی بینەر و یەکایەتی ئەو شتگەلەی کە لە گەردوونی تابلۆیەکاندا ئامادەن، کۆدەکاتەوە و یەکیاندەخات. دوای ئەوەی ئەو مەودایانەی نێوان بینەر و شتەگەل، نێوان روح و جەستە، نێوان ئاسمان زەوی لە ناو گەردوونی تابلۆیەکان تێکەڵی یەکتر بوون، ئیتر بەتاڵبوونەوەیەک، یان چێژێک لە بێدەنگی، یەکایەتی ئەو بوونایەتیە لە ئامێز دەگرێ. کەواتە کاتێک مرۆڤ بە دەستی دۆشدامان و ئازارەکانییەوە دەتلێتەوە، ئەرکی داهێنان ئاوەڵا کردنەوەی ئاسۆیەکی بێمەرجی جوانناسانەیە، تاکوو بەهایەک بەو بوونە مرۆڤایەتییە گەمارۆدراوەمان ببەخشێ. بە واتایەکی دیکە، ئەرکی هەموو داهێنەر و داهێنانێک، وەک ئارتۆر رامبۆ لە کاتی خۆیدا بۆ هەتا هەتایی وتی: "شاعیر {هونەرمەند} پێویستە ئەو نادیارییە گەمارۆ بدات کە لە سەردەمی ئەودا خەرمانەیەکی لە ناخی جیهانیدا فەراهەم کردووە." (7) بەڵام داهێنەری روانینوان بۆ دۆزینەوەی ئەو نادیارییە، شێوەی تازەی پێویستە."(8) لەو گۆشەنیگایەوە، تابلۆیەکانی مەدحەت چڕکردنەوەی ئەو گەردوونە "نادیار"ەیە لە یەکایەتی رەنگەکاندا. رەنگە خەمی دۆزینەوەی ئەو "نادیار"ییە و ئاوەدانکردنەوەی ژیانێکی نوێ لە "بەتاڵبوونەوە"ی ژانەکان لەو تابلۆیانەدا، تەنیا ئاسۆیەک بێ بۆ بیرکردنەوە و گفتوگۆ لە داهاتووی پێناسی بریندار

و گەمارۆدراوی کورد. چونکە ئەرکی راستی هونەر، بریتی نییە لە پێناسەیەکی دیاریکراوی راستی؛ "شتایەتی شتەکان"، بەڵکو کردنەوەی ئاسۆیەکە بۆ روناک کردنەوەی ئەو گەردوونە "نادیار"ەی کە "شتەکان"ی تێدا جێنشینە، یان دۆزینەوەی ئاسۆیەکە بۆ جەنگێکی ئاوەڵای راستی ئەو شووناسە نادیارە.

لەو دیدەوە تابلۆیەکانی مەدحەت، لە ئاستێکی هونەری جوانناسییەوە، چەشنە دۆزینەوەیەکی ئەو "نادیار"یە و ئاشناکردن و دواندنی ئەو "شتگەلە" کە لەو گەردوونە نادیارەی ئێمەدا فەرامۆشکراون . بۆیە گەردوونی تابلۆیەکان، وەک خەڵوەتگایەک لەناو ئەو ژیانە وێرانکراو، یان "ئەنفال"راوەی کوردیەدا، "شەفا"یەکی جوانناسیانە بە روحی پەژارەی ئەو خاکە وێرانکراوە و "شتگەل"ەکانی ناو ئەو ژیانە حوزنبارەمان دەبەخشن. دەکرێ ئەمەش هەوڵدانێک بێ کە لە یەک کاتدا، هەم وەک لاواندنەوەیەکی ئەو یادەوەرییە گەمارۆدراوەی کورد و هەمیش وەک ئەوەڵاکردنەوەی "نادیار"ییەک بۆ ژیان پێبەخشینی ئەو یادەوەرییە، بخوێنینەوە. کەواتە لەو گەردوونە نوێیەی کە ئەو ئەزموونە هونەرییە دەیبەخشێ، دەکرێ ئاسۆیەکی ئاوەڵاکراوی بەتاڵ بۆ ئەو روحە "ئەنفال"کراوەی کورد بە دیار بخا و بەمەش ئاشتبوونەوەیەک لەگەڵ ژیان و بوونەکەی دەستپێبکا.

لەم روانگەیەوە، روناکی ئەو تابلۆیانە لە یەکایەتییە گەردوونییە کشوماتەکانیاندا، سەبووریەک بە کۆیادەوەری کورد دەبەخشن. بینەر دەتوانێ بە بوونی شتە روحدارەکانی خاک لەگەڵ سەما و روناکی کپی رەنگدانەوەی رەنگاکاندا، و قووڵایی و تەنکی رووبەری تابلۆیەکان، ئاشت بێتەوە، کە بە بەرزی و نزمیان، هەر دەڵێی بەشێکن لە لۆچ و گرژی رووخسار و نیگای ژنێکی کۆست کەوتووی پاشماوەی ئەنفالەکان، یان هەر دەڵێی رەنگی خەڵوەتگری منداڵێکی هەڵەبجەیە، کە بە هەنسکەکانی هەنیەی تابلۆیەکان، شوێنکات، خەستر دەکاتەوە.

بەمجۆرە بەدەم روانینی ئێمەوە، روحێکی "نادیار" لەبن ئەو رەنگە خەستە کەڵەکەکراوانەدا هەناسە دەدا، یان لە زەیرۆحدان و ناڵە و رامانە. تەواوی ئەو تابلۆیە نوێیانەی مەدحەت لە یەکاتییەکانیاندا، پێکدادانی سیمای دژوار و روحی تالانکراوی مرۆڤی کورد ئامادە دەکەن. لە پانتایی تابلۆیەکاندا، جووڵە و شەپۆلی نیگای مرۆڤ و درەخت و دیمەنی شوێنەکان ، لە ئاوێزانبوونێکی بەناو یەکتر تواوەدا، بیناییمان خەڵوەتگیر دەکەن. بە هاوئاهەنگییەک لە نێوان ئەمدیوی شەپۆلی رەنگی تابلۆیەکان و نیگاکانی بینەرەوە، "شتایەتی شتەکان" سەرەتاتکێ دەکەن.

بە دیوێکی دیکەشەوە، دەکرێ ئاماژە بەوە بکەین، کە لەو ئەزموونەی نوێیەی مەدحەت کاکەیی دا، خود/سۆبژە و بابەت/ئۆبژە، بەناویەکدا وەردەبن و لە یەکایەتی رەنگدا دەتوێنەوە. چونکە ئەمرۆ بە گشتی لە جیهانبینی داهێناندا، "یاری"یە هونەرییەکان بزواو و لێکئاویژانن: بابەت، کەرەسە و روانگە هونەرییە کۆنینەکان، بە شێوازێکی نوێ لە گەردوونی کاری هونەریدا ئامادە دەبنەوە. ئەو شێوازە نوێیە لە هونەری شێوەکاریدا، کە لە ژێر چەتری "پۆستمۆدێرنیزم" ناودێر دەکرێ، هەر لە کۆتایی شەست و سەرەتای حەفتایەکانەوە، لە ئەمریکا، رۆژئاوا و لەوانەش لە سوێد، بە کردنەوەی پێشانگایەکانی "مارۆ دۆشمان"، "ئەندی وارۆل"، "باربرۆ بلوم"، "سندی شارمان"، "شارۆ لێبین" ... هتد دەستی پێکرد و شێوازی "مۆدێرنیزم"ی خستە ژێر پرسیار، یان بە واتای ژاک دێریدا، ئەو شەپۆلە نوێیە لە جیهانی هونەردا، ئەو گەردوونگەرایی و ناوەندگەراییەی کە هونەری پێوانە دەکرد "هەڵوەشاندەوە". ئیتر دوای ئەو ریزە

پێشانگایانەی کە سەرەتا لە ئەمریکا دەستی پێکرد، سنوورەکانی جوانناسی ئاوێتەی یەکتر بوون. لەو شێوازە واقیع هەم وەک خۆی و هەمیش وەک وەقیعێکی خەیاڵێنراو بە شێوەگەل بەرهەم دەهێنرێتەوە و نمایشدەکرێ.

لەو ناوکۆیەوە، ئەگەر سەیری پرۆسەی گۆڕانی شێواز و گۆڕانەکانی تابلۆیەکانی مەدحەت دەکەین، دەبینین، هەر لە ناوەڕاست و سەرەتای هەشتایەکانەوە، بەرەو ئەزموونێکی نوێ هەنگاو دەنێ، لەوێوە بە چەشە و تامێکی تایبەت بە خۆی، شێوازێکی ئەپستراکت هەڵدەبژێرێ. بەمجۆرە دوای ئەوەی کە لە ئەوروپا و کوردستاندا لە چەندان پێشانگادا، بەرهەمەکانی نمایشدەکا، توانی بە تایبەتمەندییەک لە هەڵبژاردن و ورووژاندنی ڕەنگ و چەشەی جوانناسی، جیاوازی خۆی رابگەیەنێ.

لە ساڵی 2001 Aronowitsch دا، کە گالێریەکی ناسراوە لە ستۆکهۆڵم، پێشانگایەک دەکاتەوە، لەوێدا مەدحەت بە نمایشکردنی تابلۆگەلێک لەو ئەزموونە نوێیەی، جەنگی راستی هونەرەکەی بۆ بردنەوەی پەنهانیی ئاوەڵا دەکاتەوە.

دوای ئەم پێشانگایە، مەدحەت بە تام و رەنگێک لە رەچەڵەکایەتی رەسەنی کورد، تایبەتمەندێک لە شێوازەکەی خۆیەوە، پێناسەیەکی تایبەت بۆ شێوازە هونەرەکەی دەستەبەر دەکا.

لەو ناوکۆییەوە دەکرێ دیدی بینەر بۆ وێنەیەکی دیکە بکێشین، کە لە رووخساری تابلۆیەکانی مەدحەت ئامادەن. ئەگەر بینەر لە سروشتی ژیانی سروشتیانەی کورد بە یادی خۆی بێنێتەوە، دەتوانێ چەشنە گواستنەوەیەک لە کردەی هونەریانەی قووڕکاری لە تابلۆیەکان ببینێ. وەک دەزانین، شێوازی چیکردنی خانوو و سواخدانی بە قووڕە سوورەی خوساو، شێوازێکە سەلیقە و چەشەیەکی هونەری تایبەتمەندی کوردیانەی تیادایە، کە

دەکرێ وەک تەرزە هونەرێکی خۆماڵییانە، چەشەیەکی جوانناسیی کوردی لە تەلارسازیدا سەیری بکەین. ئەو کردە هونەریەش رەنگدانەوەی باری سروشت و ئامادەیی خودی "شتەکان"ە لە ژیانی کوردیدا. بۆیە کە مرۆڤ بە بینین بۆنی تابلۆیەکان دەکا، هەستدەکا بەدیار دیمەنی چین لەسەر چینی قوورێکی سوور، کەسک، قاوەیی... هتد تامدار لە روحی خاکی سەربان و ریزە دیوارەکانی ماڵ، وەستاوە. درزەکانی سەر رووی دەرەکی تابلۆکانیش، هەردەڵێی ناخی پیرە ژنێکە کە لە ئاسۆی زەردەپەڕێک یان ئاقاری کازیوەیەک دەڕوانێ و تیرێژەکانیش لۆچەکانی سەر رووومەتی ختوکە دەدەن. هاوکاتیش مرۆ ئەگەر سەرنجبدا کە لە خودی سروشتی خاکی کوردستاندا، ئەو دیمەنگەلە لە یەکاتییە رەنگاو رەنگییانەی بەرچاو دەکەوێ. ئەو شێوازە کاتێک دەترنجێتە ناو چەشەی هونەری مەدحەت، کە کورد، دوای "ئەنفال"، کۆڕەو و شکستەکانی، بۆ بە واتاکردنی شووناسەکەی پێویستی بە گوتارێکی جوانناسی ئیدیالی یان دۆزینەوەی گەردوونێکی نادیارە کە لە ناخی خۆیدا پەنهانە. کەواتە سەیرکردنی ئەو تابلۆیانەی مەدحەت کاکەیی، تەنیا چێژ وەرگرتن و لێکدانەوەی رەنگەکان نییە، بەڵکو ئامادەکردنەوەیەکی "دۆناو دۆن"یانەی شەپۆلی جووڵەی کۆی ئەو "شتان"ەیە کە لە یادەوەریی ئێمەدا پەنهانن، ئەمەش وادەکا ئاسۆیەک لە جووڵەکانی بوونایەتی ئەو خاکە لە بینایماندا ئامادە بێ. مرۆ کاتێک بە بینایییەکی هێورانە لەو تابلۆیە نوێیانەی مەدحەت دەڕوانێ، رۆدەچینە ناو تووناوتوونییەک لە بێدەنگی کە لەوێدا قسەکردن و لێکدانەوەکان؛ هێڵگەل و فیگیورەکان، یان کێشانەوەی ئەو هەموو ئاوارە و ئەنفالکراوانە چیتر ناتوانن بەهای ئاشتبوونەوە، سەبووریی و بەناو خود چوونەیەک بەو قەدەرە هاوبەشەی کورد؛ مەرگ و ژیانە بازنەییەکەی ببەخشن.

ژێدەرەکان:

(1) Martin Heidegger, *Konstverkets ursprung*. Över från tyska till svenska: Richard Matz, Daidalos, Göteborg, 1987.

(2) ئارتۆر رامبۆ، *نامەکانی روانینوانێک و مەرگ*، وەرگێڕانی بۆ کوردی: هەندرێن، بڕوانە: http://members.chello.se/handren/

(3) *RES PUBLICA,* teoretiska och litträra tidskrif, Lund, 1998, nr, 39, s. 130.

(4) هەمان سەرچاوە، ل: 130

(5) هەمان سەچاوە، ل: 130

(6) Martin Heidegger, *Konstverkets ursprung*, ل: 61–60

(7) ئارتۆر رامبۆ، *نامەکانی روانینوانێک و مەرگ*، وەرگێڕانی بۆ کوردی، ل: 26 هەمان سەرچاوە